

Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła planową kontrolę Kontrolą objęto 21 jednostek administracji publicznej, w tym Ministerstwo Finansów oraz 20 gmin miejskich. Zakres kontroli mieści się w priorytetowych kierunkach kontroli NIK na lata 2009-2011 „Państwo sprawne i przyjazne obywatelowi” w obszarze: „Państwo efektywnie zarządzające zasobami publicznymi. Gospodarowanie środkami publicznymi w jednostkach sektora finansów publicznych i przedsiębiorstwach użyteczności publicznej”.

Kontrola była kontrolą planową, podjętą z własnej inicjatywy NIK. Celem kontroli była ocena sposobu wdrożenia kontroli zarządczej w jednostkach samorządu terytorialnego (gminach) oraz w jaki sposób wójtowie (burmistrzowie, prezydenci) wywiązali się z obowiązku prowadzenia audytu wewnętrznego, a w szczególności ocena:

- czy kontrola zarządcza ustanowiona została przez kierowników kontrolowanych jednostek zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz z wykorzystaniem zasad wynikających ze standardów kontroli zarządczej;
- czy kontrola zarządcza była adekwatna i skuteczna, zapewniając oszczędną, wydajną i efektywną realizację zadań w zakresie procesu przygotowania, udzielania i realizacji zamówień publicznych;
- czy organizacja i funkcjonowanie audytu wewnętrznego było zgodne z przepisami prawa oraz standardami audytu wewnętrznego;
- czy działalność audytu wewnętrznego była efektywna i wydajna oraz na ile przyczyniała się do poprawy działalności samorządu terytorialnego.

Jednostki samorządu terytorialnego dysponują coraz większymi środkami publicznymi, realizując przy tym, na rzecz społeczności lokalnych, dużą liczbę złożonych organizacyjnie zadań. Zapewnienie rozliczalności wydatkowania środków publicznych oraz sprawna realizacja zadań wymagają tworzenia systemów organizacji pracy, które powinny przedstawiać wiarygodne informacje, a także wspierać osiąganie wyznaczonych celów zgodnie z przepisami prawa, w sposób efektywny, oszczędny i terminowy. Takimi narzędziami w świetle ustawy o finansach publicznych są adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza oraz niezależny, obiektywny audyt wewnętrzny.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie oceniła dotychczasowy postęp i efekty wdrażania kontroli zarządczej. Wprowadzone w gminach rozwiązania organizacyjne w ograniczonym zakresie uwzględniały standardy kontroli zarządczej, a przez to nie spełniały także wymogów jakościowych, określonych w przepisach prawa. Regulacje wewnętrzne, w tym szczegółowo badane procedury udzielania zamówień publicznych, opracowano bez powiązania z zarządzaniem ryzykiem oraz w wąskim stopniu nakierowane były na osiąganie celów działalności oraz zapobieganie, wykrywanie i korygowanie nieprawidłowości.

Działalność audytu wewnętrznego, prowadzona na ogół zgodnie z przepisami prawa, w niewielkim stopniu przyczyniała się do systemowego wspierania kierowników skontrolowanych jednostek w realizacji celów i zadań. Wyniki zadań audytowych nie stanowiły, z uwagi na wąski zakres tematyczny oraz zazwyczaj niewielką w stosunku do potrzeb liczbę wykonywanych zadań, wystarczającego źródła informacji o adekwatności, skuteczności i efektywności całego systemu kontroli zarządczej. Również czynności doradcze, stanowiące istotny aspekt audytu wewnętrznego, w nikłym stopniu wspomagały wdrażanie i funkcjonowanie kontroli zarządczej.

Przyczyn takiego stanu rzeczy Najwyższa Izba Kontroli upatruje w braku ujednoliconej metodyki wdrażania kontroli zarządczej oraz często w niewystarczającym przygotowaniu gmin do realizacji ustawowych obowiązków. Słabości w prowadzeniu audytu wewnętrznego od lat pozostają te same i

Kategoria: Felietony

Opublikowano: sobota, 17, grudzień 2011 23:00

Tadeusz Narkun

Odśłony: 7005

związane były przede wszystkim z trudnościami kadrowymi w zapewnieniu obsady adekwatnej do istniejących potrzeb, co skutkowało również problemami z wprowadzeniem a następnie zachowaniem ciągłości wywiązania się z tego obowiązku.

Wójtowie (burmistrzowie, prezydenci) pomimo podejmowanych działań nie wywiązali się z obowiązku zapewnienia adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej, określonej w art. 69 ust.1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych, a w szczególności poprzez:

- brak wyczerpującego opisu kontroli zarządczej (55% badanych jednostek),
- brak zarządzania ryzykiem (95% badanych jednostek),
- brak bądź jedynie ogólne określenie zasad etycznego postępowania (60% badanych jednostek),
- brak systematycznych, udokumentowanych działań monitorowania i oceny przyjętych rozwiązań kontrolnych, pozwalających na zapewnienie efektywności i skuteczności przepływu informacji,
- niewystarczające przygotowanie pracowników do wdrożenia kontroli zarządczej (50% badanych jednostek).

Badanie procesu zamówień publicznych wykazało, że aż w 80% urzędów ustanowione mechanizmy kontrolne nie chroniły w sposób adekwatny przed ryzykiem z nim związanym. W 40% z nich stwierdzono naruszenia przepisów Prawa Zamówień Publicznych, regulacji wewnętrznych oraz nieprzestrzeganie postanowień zawartych umów.

Źródło: nik.gov.pl

Komentarz DWW: Gospodarowanie środkami publicznymi to potężne wyzwanie postawione jednostkom sektora finansów publicznych i przedsiębiorstwom użyteczności publicznej. Na finanse publiczne składają się przecież przede wszystkim pieniądze pozyskiwane głównie poprzez podatki i innego rodzaju daniny publiczne. Wykorzystanie tych środków powinno być więc szczególnie roztropne, celowe i oszczędne, oparte o jasne i przejrzyste zasady. Wymaga także wysokiej kultury organizacyjnej i przejrzystych, skutecznych procedur. W tym kontekście przytoczone wyniki kontroli wywołują w nas uzasadniony niepokój. Nie powinno być to powodem do lamentów, ale przytoczone wyniki powinny dopingować wszystkie urzędy publiczne do ciągłej pracy nad doskonaleniem organizacji swojej pracy i mechanizmów kontrolnych, a także standardów etycznych. Dlatego też cieszy nas duże zainteresowanie szkoleniami prowadzonymi przez Związek Powiatów Polskich, mającymi za zadanie dostarczenie narzędzi dla budowania sprawnej i przyjaznej obywatelom administracji. Wyniki kontroli NIK potwierdzają tylko zasadność ich prowadzenia.